

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ Factors Affecting Travel Costs of Elders in Chiang Mai Province

เกล็ดดาว หมอกเมือง (Kreddow Mokmuang)¹ อนุภาค เสาร์เสาวภาคย์ (Anuphak Saosoraphak)²

ชูเกียรติ ชัยบุญศรี (Chukiat Chaiboonsri)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ (2) เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ณ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน ได้จากการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการทดสอบค่าไคส์แควร์ และวิธีการถดถอยแบบค่อนไทล์ ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ได้แก่ ภูมิลำเนา การศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการท่องเที่ยว และอิทธิพลด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเดินทาง ด้านลักษณะของการท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวมีอิทธิพลในระดับปานกลาง (2) พฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุพบว่า พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทาง คือ รถยนต์ส่วนบุคคล การท่องเที่ยวแต่ละครั้งส่วนใหญ่ไม่ได้มีการแวะพักหรือค้างคืน วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยว คือ เพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อน ลักษณะของการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะครอบครัว/ญาติ ซึ่งแหล่งข้อมูลที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว คือ การโฆษณา จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ และส่วนใหญ่มิมีค่าใช้จ่ายในท่องเที่ยวประมาณ 1,001 – 5,000 บาท

คำสำคัญ ค่าใช้จ่าย การท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ จังหวัดเชียงใหม่

Abstract

The objectives of this survey research were: (1) To understand the factors that affect the cost of travel of the elderly; and (2) To understand the behavior of the elderly regarding the cost covering the tour of the elderly. The study population was 400 elderly persons, who are 60 years and above from Chiang Mai The study was made by using the simple random sampling method. Statistics used for the data analysis were frequency, percentage, mean, Chi-square test and Quntile test. The results showed that: (1) Factors that affect or are related to the cost of travel of the elderly, include homeland, education, income, residence, and duration of the tour. Other influences include, attractions, conveniences of travel, the characteristics of tourism, promotions of tourism. Overall, the influences that affect the cost of travel of the elderly were at a high level, except the tourism purposes which were found to be at moderate levels; (2) Behavior in tourism spending for the elderly found that most vehicles used to travel were personal cars Each tour isn't mostly a stopover or overnight stay. The main purpose of each tour is to visit relatives / friends. The purpose of tourism is, mainly due to a tour of the family / relatives. Resource that has the greatest effect on the decision to travel is advertising. Most of the samples are from Chiang Mai and the cost of traveling amounts to around 1,001-5,000 baht.

Keywords: Expenses, Tourism, The elderly, Chiang Mai Province

1. นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ beebunnytip@gmail.com

2. อาจารย์ค็อกเตอร์ ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ anuphak@gmail.com

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chukiat1973@gmail.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอันดับหนึ่ง และเป็นอุตสาหกรรมที่ผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวกล่าวได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมประเภทของการให้บริการซึ่งยังมีความเกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดอุตสาหกรรมและการลงทุนประเภทต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม ร้านขายของที่ระลึก และ ฯลฯ นอกจากนี้การเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวทั้งในและระหว่างประเทศยังเป็นสาเหตุสำคัญของการสร้างงาน โดยการท่องเที่ยวสามารถสร้างงานโดยตรงผ่านธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ในตัวกลับ แท้ก็การขายของที่ระลึกรวมทั้งธุรกิจสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้เจริญเติบโต โดยเป็นการสร้างรายได้และการจ้างงานภายในชุมชน และเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับประชาชนและประเทศชาติอย่างมหาศาล ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน(สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) นอกจากนี้แนวโน้มของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในปี 2557 เป็นต้นไป ได้มีการคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศจำนวน 178.0 ล้านคน โดยมีการเติบโตร้อยละ 7.9 จากปีก่อนหน้าและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวสะพัดประมาณ 7.25 แสนล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ในกรณีปกติหากไม่มีปัจจัยกระทบทางการเมือง คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศจำนวนประมาณ 185.0 ล้านคนในปี 2558 ซึ่งเติบโตร้อยละ 12.1 จากปี 2557 และก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 7.48 แสนล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 17.0 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า และเนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีแนวโน้มโครงสร้างทางประชากรที่กำลังมุ่งสู่สังคมผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2558จะมีประชากรสูงอายุทั่วประเทศประมาณ 8.5 ล้านคน เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศไทยที่มีประมาณ 65.9 ล้านคน โดยพบว่าขณะนี้ประเทศไทยมีผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ 13 ซึ่งมีการคาดการณ์ว่าสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในอีก 10 ปี ข้างหน้า ดังนั้น กลุ่มผู้สูงอายุจึงเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มเติบโตสูงในอนาคต เนื่องจากการพัฒนาด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่ดีขึ้นทำให้ประชากรมีอัตราการเสียชีวิตต่ำลง ทำให้ผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะมีอายุยืนยาวขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุงานประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมสันทนาการและการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน เนื่องจากมีเวลามากกว่านักท่องเที่ยววัยอื่นๆ และมีความพร้อมทางการเงิน และจำนวนผู้สูงอายุที่ชอบท่องเที่ยวมีแนวโน้มสูงขึ้นเพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีกำลังซื้อสูง เนื่องจากมีเงินเก็บจากระยะเวลาการทำงานที่ยาวนานการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุจึงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างมากในอนาคต และจากการที่ผู้สูงอายุในอนาคตจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในสังคมและระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากอัตราการเกิดที่น้อยกว่าอัตราการตายจะส่งผลต่อเนื่องให้จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันสาธารณสุข การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการต่างๆ มีความพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวแก่กลุ่มผู้สูงอายุ จึงเป็นการดึงดูดหรือกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวในกลุ่มของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

ดังนั้น การศึกษานี้จึงต้องการทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุซึ่งอาจจะเป็นประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อประเทศและองค์กรอื่น ๆ ต่อไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านค้าและที่พักอาศัยสามารถนำข้อมูลจากการศึกษานี้ไปปรับปรุงสถานประกอบการของตนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้บริษัทนำเที่ยวสามารถนำข้อมูลจากการศึกษานี้มาปรับปรุงการให้บริการของบริษัทแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อให้รัฐสามารถนำข้อมูลจากการศึกษานี้มาปรับเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวแก่กลุ่มผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ณ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มอย่างง่ายจำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ข้อมูลส่วนบุคคล (2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ (3) พฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการทดสอบค่าไคว์สแควร์ เนื่องจากข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ และวิธีการถดถอยแบบคานอนไทล์

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ เป็นเพศชายร้อยละ 51.8 โดยกลุ่มอายุ 60 – 70 ปีมีมากที่สุดร้อยละ 71 สถานภาพสมรสมากที่สุดร้อยละ 79.8 ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 83.2 โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ร้อยละ 84.8 การศึกษาจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามากที่สุดร้อยละ 32.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาทมากที่สุดร้อยละ 93.5 และระยะเวลาในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการท่องเที่ยว 1-2 วันมากที่สุดร้อยละ 85.5

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยผู้ศึกษาได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนนจัดอันดับในช่วง 0 ถึง 5 โดยคะแนน 0 หมายถึงต่ำสุด และ 5 หมายถึงสูงสุด ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 4.17 ปัจจัยด้านความสะดวกในการเดินทางโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.79 ปัจจัยด้านลักษณะของการท่องเที่ยวโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.56 ปัจจัยด้านการโปรโมทส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.86 และปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวโดยรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ 3.36 ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุทั้ง 5 ด้านโดยรวมแล้วมีค่าเฉลี่ย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

อยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.74 ดังแสดงในตารางที่ 2 โดยเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับมากที่สุด คือ 4.51- 5 ระดับมาก คือ 3.51- 4.50 ระดับปานกลาง คือ 2.51- 3.50 ระดับน้อย คือ 1.51-2.50 และระดับน้อยที่สุด คือ 1 - 1.5

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ

1.ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ระดับความมีอิทธิพล
1.1 สถานที่ท่องเที่ยวสวยงามตามธรรมชาติ	4.37	มาก
1.2 สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงระดับประเทศ/ระดับโลก	4.20	มาก
1.3สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางด้านศิลปวัฒนธรรม	4.12	มาก
1.4 ศาสนาสถาน	4.12	มาก
1.5 จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบ	4.04	มาก
2.ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านความสะดวกในการเดินทาง		
2.1 ความสะดวกในการเดินทางทางบก	3.90	มาก
2.2 ความสะดวกในการเดินทางทางอากาศ	3.68	มาก
3.ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านลักษณะของการท่องเที่ยว		
3.1 การท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว	4.15	มาก
3.2 การท่องเที่ยวกับคนรู้จัก	4.01	มาก
3.3 การท่องเที่ยวด้วยตัวเองคนเดียว	3.64	มาก
4.ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านการโปรโมทส่งเสริมการท่องเที่ยว		
4.1 การโฆษณา	4.30	มาก
4.2 การประชาสัมพันธ์	4.27	มาก
4.3 โทรทัศน์	4.20	มาก
4.4 ทางอินเทอร์เน็ต	3.45	ปานกลาง
4.5 การให้การศึกษา/ทัศนศึกษา	3.26	ปานกลาง
5.ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว		
5.1 เพื่อพักผ่อน	4.37	มาก
5.2 เพื่อเยี่ยมญาติ	4.20	มาก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

5.3 เพื่อติดต่อบุรุษกิจ	3.27	ปานกลาง
5.4 เพื่อประชุมสัมมนา	2.90	ปานกลาง
5.5 เพื่อการศึกษา/ทัศนศึกษา	2.74	ปานกลาง
5.6 เพื่อการกีฬา	2.73	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ยและระดับความมีอิทธิพล

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความมีอิทธิพล
ทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.17	มาก
ด้านการโปรโมทส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.86	มาก
ด้านความสะดวกในการท่องเที่ยว	3.79	มาก
ด้านการโปรโมทส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.86	มาก
ด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว	3.36	ปานกลาง
รวม	3.74	มาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความเป็นอิสระต่อกันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ	สมมติฐานหลัก: H_0	สมมติฐานรอง: H_1	Prob.
เพศ	เพศและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กัน	เพศและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน	0.506
สถานะภาพการสมรส	สถานะภาพการสมรสและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กัน	สถานะภาพการสมรสและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน	0.360
อาชีพ	อาชีพและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กัน	อาชีพและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน	0.424
ภูมิลำเนา	ภูมิลำเนาและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กัน	ภูมิลำเนาและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน	0.000**
ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษาและ	ระดับการศึกษาและ	0.000**

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

	ค่าใช้จ่ายในการ ท่องเที่ยวไม่มี ความสัมพันธ์กัน	ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กัน	
--	---	--	--

หมายเหตุ : ** แสดงว่ามีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

จากผลการทดสอบไค์สแควร์พบว่าภูมิฐานะและระดับการศึกษามีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.000 จึงสรุปผลการศึกษาว่า ภูมิฐานะและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ในขณะที่เพศ สถานภาพสมรส และอาชีพมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.506 0.360 และ 0.424 ตามลำดับ จึงสรุปผลการศึกษาว่าเพศ สถานภาพสมรส และอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% (ตารางที่ 3)

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุโดยใช้วิธีคอนโทรีเกรสชัน ได้แก่ รายได้ อายุ และระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่าระดับคอนโทรี 0.30 การเปลี่ยนแปลงของรายได้และระยะเวลาในการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป 1% จะส่งผลต่อการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงเปลี่ยนแปลงไป 0.4321% และ 0.5569 % ในทิศทางเดียวกัน และค่าความน่าจะเป็นของ t-Statistic มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้และระยะเวลาในการท่องเที่ยวจะส่งผลต่อการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ที่ระดับคอนโทรี 0.60 การเปลี่ยนแปลงของรายได้และระยะเวลาในการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป 1% จะส่งผลต่อการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงเปลี่ยนแปลงไป 0.5414% และ 0.6564% ในทิศทางเดียวกัน และค่าความน่าจะเป็นของ t-Statistic มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้และระยะเวลาในการท่องเที่ยวจะส่งผลต่อการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ที่ระดับคอนโทรี 0.90 การเปลี่ยนแปลงของรายได้และระยะเวลาในการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป 1% จะส่งผลต่อการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงเปลี่ยนแปลงไป 0.6286% และ 0.3860% ในทิศทางเดียวกัน และค่าความน่าจะเป็นของ t-Statistic มีค่าเท่ากับ 0.0000 และ 0.0405 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้และระยะเวลาในการท่องเที่ยวจะส่งผลต่อการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% (ตารางที่ 4)

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 4 ผลการความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดย
วิธีควอนไทล์เกรสซัน

ตัวแปร	ควอนไทล์	ค่าสัมประสิทธิ์	t-Statistic	Prob.
-รายได้ -อายุ -ระยะเวลาในการ ท่องเที่ยว	0.30	0.4321	5.7521	0.0000**
		0.4866	0.9340	0.3508
		0.5569	4.1878	0.0000**
	0.60	0.5414	7.6987	0.0000**
		0.9909	1.8085	0.0713
		0.6564	4.3244	0.0000**
	0.90	0.6286	8.4088	0.0000**
		1.8970	2.4082	0.1165
		0.3860	2.0553	0.0405**

หมายเหตุ : ** แสดงว่ามีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

3. พฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนบุคคลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์คิดเป็นร้อยละ 17 และการท่องเที่ยวแต่ละครั้งส่วนใหญ่ไม่ได้มีการแวะพักหรือค้างคืนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมา คือ พานักแกล้ง 1-3 วันคิดเป็นร้อยละ 41.3 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง คือ เพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ 46.8 รองลงมา คือ พักผ่อนคิดเป็นร้อยละ 42 ซึ่งแหล่งข้อมูลที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว คือ การโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 37.8 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความชื่นชอบจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต คิดเป็นร้อยละ 8.5 และจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวประมาณ 1,001 – 5,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 66.25 รองลงมา คือ มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวไม่เกิน 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.5

อภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 60 – 70 ปี เนื่องจากอายุระหว่าง 60 – 70 ปี เป็นช่วงอายุที่ผู้สูงอายุยังมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีกำลังแรงที่จะสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและไม่ได้ทำงานเนื่องจากอยู่ในช่วงวัยเกษียณอายุจากการทำงาน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่คิดเป็นร้อยละ 84.8 ซึ่งพบว่าภูมิละนามีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เนื่องจากถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้กับภูมิลำเนา และจากอายุที่มาก และร่างกายเหนื่อยล้าง่าย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สะดวกที่จะเดินทางท่องเที่ยวในภูมิลำเนาของตนมากกว่าเดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างจังหวัด ในด้านระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

คิดเป็นร้อยละ 32.5 และพบยังว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้ที่ดีกว่า มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้มากกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ มาลินี ปิ่นแก้ว (2552) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.5 ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากบุตรหลานและบางส่วนได้รับจากการทำอาชีพเสริม และระยะเวลาส่วนใหญ่ที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว คือ 1-2 วัน ซึ่งพบว่าระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ยิ่งระยะเวลาในการท่องเที่ยวนานหลายวันระดับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยประกอบไปด้วยปัจจัย 5 ส่วน คือ

1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก โดยประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวที่สวงามตามธรรมชาติเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชอบที่จะเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสงบและมีความเป็นธรรมชาติมากกว่าการท่องเที่ยวที่เป็นการผจญภัย โดด โผน 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความสะดวกในการเดินทางทางบกมีอิทธิพลมากต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากมีความสะดวกและค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่ำกว่าการเดินทางทางอากาศ 3) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านลักษณะของการท่องเที่ยว ซึ่งโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านลักษณะการท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยวมีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุมาก เนื่องจากอาจจะมีค่าใช้จ่ายส่วนเกินที่ตนต้องออกเพิ่มที่นอกเหนือจากการวางแผนไว้ 4) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านการโปรโมทส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก จากการศึกษพบว่า ปัจจัยด้านการโปรโมทส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการโฆษณามีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุมาก เนื่องจากการโปรโมทเป็นการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุอยากออกเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มากขึ้น 5) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว ซึ่งโดยรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง โดยจากการศึกษาพบว่าวัตถุประสงค์ที่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุมาก คือ วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน เนื่องจากความเหนื่อยล้าจากการทำงานมาทั้งชีวิต ดังนั้น ผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่จึงอยากใช้เวลาส่วนใหญ่จากการเกษียณอายุเพื่อเดินทางเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา โทณแก้ว (2542) นพรัตน์ อาจเอี่ยม (2551) มาลินี ปิ่นแก้ว (2552) สาธิตา คงสนทนา (2553) และการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ได้แก่ รายได้ อายุ และระยะเวลาในการท่องเที่ยว ด้วยวิธีควอนไทล์เรกเรชัน พบว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้และระยะเวลาในการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป 1% จะส่งผลต่อการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นในทุกควอนไทล์ นั่นก็คือเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือระยะเวลาในการท่องเที่ยวมากขึ้นก็จะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงทางด้านอายุไม่ได้ส่งผลการเปลี่ยนในค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

พฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้พาหนะในการท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนบุคคล เนื่องจากมีความสะดวกและปลอดภัยโดยจะเดินทางไปพร้อมกับครอบครัวและบุตรหลาน ซึ่งบุตรหลานหรือญาติจะเป็นผู้นำพาในการท่องเที่ยว ระยะเวลาในการพำนักรเฉลี่ยส่วนใหญ่จะไม่มีการค้างคืน วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง คือ เพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อน เนื่องจากการห่างหายจากญาติ/มิตรมานานในช่วงอายุของการทำงาน จึงใช้ช่วงเวลาวางจากการเกษียณไปเยี่ยมญาติหรือเพื่อน ลักษณะของการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบเฉพาะครอบครัว/ญาติ แหล่งข้อมูลที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว คือ การโฆษณาตาม และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความชื่นชอบจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด เนื่องจากใกล้กับภูมิลำเนาที่ตนอาศัยอยู่ นอกจากนี้เชียงใหม่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามตามธรรมชาติมากมาย ซึ่งเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวในช่วงวัยสูงอายุและเป็นที่ชื่นชอบแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุอีกด้วย และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว 1,001 – 5,000 บาท โดยค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่วนใหญ่นุตรหลานหรือญาติจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในจังหวัด เชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว ดังนั้นควรมีการปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยว สภาพถนนป้ายบอกทางหรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ชัดเจนเพื่อนำไปยังแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ที่พักริมทาง ร้านอาหารและห้องน้ำที่สะอาดเพื่อคอยบริการนักท่องเที่ยวที่กำลังเดินทาง
2. จากการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่มิวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพักผ่อน ดังนั้นควรประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการพักผ่อนอย่างแท้จริง เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีผู้คนพลุกพล่าน เงียบสงบและมีความสวยงามตามธรรมชาติ
3. จากการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่นิยมท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามทางธรรมชาติมากที่สุด ดังนั้นการที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่จึงควรมีประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางที่มีความสวยงามทางธรรมชาติมากที่สุด
4. จากการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่พบว่าการท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยวส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากที่สุด ดังนั้นบริษัทนำเที่ยวควรจะมีการปรับปรุงการขนส่งนักท่องเที่ยวให้มีความสะดวกสบายและปลอดภัยมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). อัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว. แหล่งที่มา; <http://www.tourism.go.th/home/details/11/83/24117>

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

- นพรัตน์ อางเอี่ยม. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐกิจบัณฑิต สาขาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- ปวีณา โทณแก้ว. (2542). ปัจจัยที่กำหนดรูปแบบการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มาลินี ปิ่นแก้ว. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาว เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สาธิตา คงสนทนา. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์นิติบริหารรัฐกิจบัณฑิต สาขาการจัดการ

